

REVISIONSKONTORET

Gästrike Ekogas AB

Grundläggande granskning 2023

Grundläggande granskning 2023

Gästrike Ekogas AB

Andreas Halvarsson, revisionschef

Gävle kommun 2023-04-25

Dnr.23REK14

www.gavle.se

Innehållsförteckning

Yrkesrevisorernas sammanfattande ställningstagande	3
Grundläggande granskning av Gästrike Ekogas AB	4
Bakgrund	4
Metod	4
Avgränsning	4
Revisionskriterier	4
Bedömningsskala	4
Allmänt om bolaget	5
Målstyrning och måluppfyllelse	6
Bolagets planering	6
Bolagets måluppfyllelse	6
Ekonomistyrning	6
Bolagets budget och resultat	6
Intern kontroll och riskanalys	7
Bilaga 1 – Översikt inriktningsmål, målområde, indikatorer och utfall	9

Yrkesrevisorernas sammanfattande ställningstagande

Utifrån den grundläggande granskning som utförts gör yrkesrevisorerna nedanstående bedömningar och rekommendationer. Yrkesrevisorerna tar nedan ställning till om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt, om ekonomistyrningen är tillfredsställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Bedömningarna baseras på resultatet av revisionen inom de områden vi granskat.

Verksamhetens målstyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets målstyrning som ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att styrelsen antagit en verksamhetsplan där mål och indikatorer. Vi konstaterar att bolaget har 12 mål med tillhörande indikatorer. Av bolagets 12 mål bedöms sex mål ha uppnåtts medan övriga mål delvis uppnåtts. Vi noterar att uppföljningen av måluppfyllelsen även bör innehålla en redovisning av utfall per indikator.

Granskning av protokoll visar att styrelsen har följt utvecklingen i bolagets verksamhet kontinuerligt under året genom muntliga och skriftliga rapporter.

Ekonomistyrning

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets ekonomistyrning som tillfredsställande. Vi konstaterar att bolaget gör ett positivt resultat på 3,7 mnkr, vilket är den första gången som bolaget redovisar ett positivt resultat. Av protokollgranskning framgår att bolagsstyrelsen erhållit löpande rapporter avseende bolagets ekonomi och finansiella ställning under året.

Intern kontroll

Yrkesrevisorerna bedömer bolagets interna kontroll som tillräcklig. En riskanalys är framtagen och ligger till grund för interkontrollplanen som fastställts av styrelsen. Intern kontrollplanen har under året följts upp och uppföljning per helår kommer att redovisas till styrelsen på kommande sammanträde (maj). Att så sker är enligt vår bedömning viktigt i och med att styrelsen ansvarar för bolagets interna kontroll. Uppföljningen tillika kontrollen visar på vissa mindre avvikelser.

Grundläggande granskning av Gästrike Ekogas AB

Bakgrund

Den grundläggande granskningen syftar till att ge de förtroendevalda lekmannarevisorerna en tillräcklig grund för att uttala sig i rapporteringen till kommunfullmäktige. I denna rapport tar de yrkesrevisorer som är sakkunniga biträden ställning till de grundläggande frågorna om

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om den interna kontrollen som görs inom bolaget är tillräcklig.

Metod

Metoder som använts i granskningsarbetet har varit följande:

- Dokumentanalys
- Intervjuer/mailkontakter
- Löpande följa kallelser, handlingar och protokoll
- Slutrevisionsmöte där lekmannarevisionen samt sakkunniga biträden deltar.

Räkenskaperna i bolaget granskas av auktoriserade revisorer. Lekmannarevisorerna och de sakkunniga biträdena har löpande kontakter med dem och har en lagstadgad skyldighet att samarbeta i granskningen av den interna kontrollen. Lekmannarevisorerna och de auktoriserade revisorerna har olika uppdrag enligt lagstiftning, vilket innebär att bedömningarna kan skilja sig åt.

Lekmannarevisorerna är ansvariga för att granska räkenskaperna i kommunen. Här granskas bolaget i form av den sammanställda redovisningen för kommunkoncernen, som ligger utanför de auktoriserade revisorernas ansvar. Det sker i en översiktlig granskning av delårsrapport 2 samt vid granskning av årsredovisningen, vilket resulterar i separata rapporter.

Avgränsning

Granskning av bolagets arbete med målstyrning och uppföljning av den har omfattat arbetet med verksamhetsplan och verksamhetsrapporter. Granskningen har inte omfattat hur bolaget förhåller sig till Gävle kommuns styrmodell med dess kommunövergripande mål.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som utgör underlag för de analyser, slutsatser och bedömningar som görs av yrkesrevisorn. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- Företagspolicy
- Bolagsordning
- Ägardirektiv

Bedömningsskala

Nedan anges den bedömningsskala som används för att tydliggöra granskningsresultatet i förhållande till angivna revisionskriterier. Begreppen (ändamålsenlig, tillfredsställande och tillräcklig) är hämtade ur kommunallagens 12:e kapitel där det anges vad revisorerna ska ta ställning till.

Bedömningsbegrepp	Förklaring
Ändamålsenlig målstyrning Tillfredsställande ekonomistyrning Tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser som behöver åtgärdas.
Inte helt ändamålsenlig målstyrning Inte helt tillfredsställande ekonomistyrning Inte helt tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är inte helt uppfyllda. Det finns brister som behöver åtgärdas.
Inte ändamålsenlig målstyrning Inte tillfredsställande ekonomistyrning Inte tillräcklig intern kontroll	Revisionskriterierna är inte uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas. <i>Bristerna kan aktualisera frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet</i>

Allmänt om bolaget

Ägardirektiv och bolagsordning till bolaget

I denna rapport behandlas Gästrike Ekogas AB, benämns även bolaget.

Bolagsordningen är antagen av kommunfullmäktige 2014-05-26 samt av Gästrike Återvinnare förbundsfullmäktige 2014-03-20. Bolagsordningen anger att bolagets ändamål är verka för en omställning av energiproduktionen, möjliggöra en ökad användning av förnybara energislag och därigenom bidra till en hållbar samhällsutveckling. Bolagets verksamhet ska bedrivas enligt affärsmässiga principer med beaktande av kommunal likställighetsprincip om inte annat framgår av för bolaget tillämpliga bestämmelser.

Senast reviderat ägardirektiv antogs av Gävle Energi AB:s styrelse 2019-12-13 och av Gästrike Återvinnare förbundsfullmäktige 2019-11-21. Av ägardirektivet framgår samma beskrivning som bolagsordningen (se ovan beskrivning).

Lagstiftning

Aktiebolagslag (2005:551)

Kommunallag (2017:725)

Lag (2016:1145) om offentlig upphandling

Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

Lag om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011)

Lag om skydd mot olyckor (2003:778)

Miljöbalken (1998:808)

Målstyrning och måluppfyllelse

Bolaget är delägt till 49 % av Gävle Energi AB och 51 % av Gästrike återvinnare och omfattas inte av Gävle kommunfullmäktiges mål och uppdrag.

Bolagets planering

Bolagets verksamhetsplan antogs 2022-12-08. I verksamhetsplanen beskrivs budget, målområden, verksamhetsmål och indikatorer. Som det framgår av bilaga 1 har bolaget åtta målområden, varje målområde har verksamhetsmål och indikatorer.

Bolagets måluppfyllelse

Intervjuad beskriver att ledningsgruppen följt upp aktuellt mål varje månad eller per tertial. Styrelsen godkände en uppföljning av måluppfyllelsen per helår på sammanträdet 2024-03-20. Som bilaga 1 redovisar uppnås sex mål medan sex mål uppnås delvis. Av uppföljningen framgår ingen redovisning av utfall per indikator.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Vi konstaterar att bolaget har 12 mål med tillhörande indikatorer. Av bolagets 12 mål bedöms sex mål ha uppnåtts medan övriga mål delvis uppnåtts. Vi noterar att uppföljningen av måluppfyllelsen bör även innehålla en redovisning av utfall per indikator.

Granskning av protokoll visar att styrelsen har följt utvecklingen i bolagets verksamhet kontinuerligt under året genom muntliga och skriftliga rapporter.

Ekonomistyrning

Bolagets budget och resultat

Resultaträkningen nedan visar bolagets budget och utfall.

Resultaträkning	Not	2023-01-01	2022-01-01
Tkr		-2023-12-31	-2022-12-31
Nettoomsättning	2, 3	51 265	44 723
Övriga rörelseintäkter		13 542	1 991
		64 807	46 714
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-21 910	-18 876
Övriga externa kostnader	4	-22 438	-18 073
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-14 859	-12 131
		-59 207	-49 080
Rörelseresultat		5 600	-2 366
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		3	1
Räntekostnader och liknande resultatposter	5	-2 027	-1 289
		-2 024	-1 288
Resultat efter finansiella poster		3 576	-3 654
Resultat före skatt		3 576	-3 654
Skatt på årets resultat	6, 7	172	172
Årets resultat		3 748	-3 482

Årets resultat uppgår till 3,7 mnkr. Det är första gången som bolaget redovisar ett positivt resultat. Det positiva resultatet förklaras av ökad nettoomsättning och högre övriga rörelseintäkter. Den ökade nettoomsättningen förklaras av bolaget vidarefakturerat delar av koldioxidskatten och högre snittpris för fordonsgas. Högre övriga rörelseintäkter förklaras av ökat produktionsstöd, elstöd, hyresintäkter, försäljning och försäkringsersättningar.

Bolaget tar upp ekonomiska månadsrapporter för beslut löpande och uppdaterar prognoserna i samband med detta.

Yrkesrevisorernas iakttagelser

Vi konstaterar att bolaget gör ett positivt resultat på 3,7 mnkr, vilket är den första gången som bolaget redovisar ett positivt resultat. Av protokollgranskning framgår att bolagsstyrelsen erhållit löpande rapporter avseende bolagets ekonomi och finansiella ställning under året.

Intern kontroll och riskanalys

Ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig ligger, enligt 8 kap. 4 § aktiebolagslagen, på styrelsen. Styrelsen skall fortlöpande bedöma bolagets och, om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation. Styrelsen skall även se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Om vissa uppgifter delegeras till en eller flera av styrelsens ledamöter eller till andra, skall styrelsen handla med omsorg och fortlöpande kontrollera om delegationen kan upprätthållas.

Styrelsen ska enligt 8 kap. 5 § aktiebolagslagen meddela skriftliga instruktioner för när och hur sådana uppgifter som behövs för styrelsens bedömning enligt 4 § andra stycket skall samlas in och rapporteras till styrelsen.

Bolagets riskanalys och intern kontrollplan

Styrelsen godkände 2022-12-08 intern kontrollplan för 2023. Till internkontrollplanen finns en riskanalys som var med i beslutsunderlaget. Internkontrollplanen består av nio risker, fem höga risker (röda) och fyra mellanhöga risker (gula). För samtliga risker anges åtgärder. Exempel på höga risker är:

- Risk för kraftiga kostnadsvängningar som vi inte kan påverka, tex. el, gas.
- Risk för personhälsa i samband med arbete på anläggningen. Tex. arbetar i matavfallet, smitta, vassa föremål.
- Möjligheter i att förbereda för omställning/anpassning av marknaden. Utveckla verksamheten. Efterfrågan på gas inom industri och tunga fordon ökar.

Uppföljning av internkontrollplan

Intern kontrollplanen har under året följts upp och uppföljningen har rapporterats till styrelsen i samband med tertial 1 (2023-05-23) och tertial 2 (2023-09-07). Uppföljningen per helår kommer att redovisas till styrelsen på sammanträdet i maj 2024. Av uppföljningen framgår samtliga risker följts upp. Resultat av uppföljning tillika kontroll redovisas. För fem av risker visar uppföljningen tillika kontrollen mindre avvikelser. För övriga risker visar uppföljningen tillika kontrollen inga avvikelser.

Bilaga 1 – Översikt inriktningsmål, målområde, indikatorer och utfall

Inriktningsmål	Målområde	Indikatorer	Utfall
Optimera tillgången av kvalitetssäkrat substrat på kort och lång sikt	Vi har tillfört minst 20 500 ton matavfall under året (en ökning med 3 300 ton jämfört med 2022)	Procentuell ökning av matavfall varje månad (19% i snitt)	
	Vi har tillfört i snitt 56 ton matavfall per dag i rötammaren	Antal ton matavfall per dag	
	Öka antalet regelbundna substratleverantören från 19 till 22 under året. (Med regelbundet menas minst 4 leveranser under ett år)	Antal leverantörer som regelbundet levererar till oss.	
Säkerställa en optimal produktion utifrån anläggningens kapacitet	Mängden producerad Rågas i Forsbacka 12000 Nm ³ /d Uppgraderad gas Forsbacka 22 GWh	Nm ³ /d Gwh Gwh	
	Uppgraderad gas Duvbacken 6.9 GWh		
Säkerställa att all producerad rågas uppgraderas och kan avsättas till marknaden	Planerade och oplanerade stopp i Forsbacka + Duvbacken. Forsbacka rötningsanläggning har driftsstopp på max 96 timmar/år (motsvarar en tillgänglighet på 98%)	Antalet timmar utan produktion	
	Forsbacka uppgradering och komprimering har driftsstopp på max 350 timmar/år (motsvarar en tillgänglighet på 96 %)	Antalet timmar utan produktion	

	Duvbackens uppgradering har driftsstopp på max 350 timmar/år. (motsvarar en tillgänglighet på 96%)		
Utveckla lönsamheten genom en stabil gasproduktion och försäljning	Sålt hela den producerade volymen från anläggningen i Forsbacka och Duvbacken. Uppgraderad gas 22 Gwh Uppgraderad gas Gävle 6,9 Gwh	Såld volym Gwh	
Utveckla en lönsamhet avseende vår flytande biogödsel	Öka antalet betalande kunder från 9 till 12 till utgången av 2023.	Ton biogödsel som vi får betalt för	
	Minska snittkostnaden per levererat ton flytande biogödsel med 10 kronor/ton under 2023. (Utgångsvärde 71 kr/ton).	Transportkostnad - försäljningspris utslaget per ton	
Ekogas ska arbeta effektivt och strukturerat i sitt kvalitetsarbete	Minst 90% av alla avvikelser ska vara åtgärdade inom bestämd åtgärdstid.	Andel åtgärdade avvikelser	
	Alla incidenter ska vara utredda inom 14 dagar	Antal dagar i snitt	
	Andelen ronder som genomförts till fullo i tid ska vara minst 98 %.	Andel ronder som fått status "kontroll ej utförd" i Checkproof.	
Ett systematiserat arbete för underhåll	Ta fram en övergripande underhållsplan för hela Ekogas till 31 mars 2023	Genomfört eller inte.	
Skapa långsiktig lönsamhet i bolaget och bedriva en kostnadseffektiv verksamhet	Klara beslutat budgetresultat för år 2023	Utfallsresultat i kr i jämförelse mot budget	
	Klara beslutad bruttomarginal	Bruttomarginal i %	
Ständigt effektivisera verksamheten	Minst 5 förbättringsåtgärder som kan påvisa resultat i form av minskade kostnader/ökade intäkter	Antalet genomförda förbättringsåtgärder och dess effekt i kr.	
God medarbetarnöjdhet och attraktiv arbetsgivare	Ekogas har en personalomsättning på max 10 %	10% = 1 person	

	Medarbetarindex har uppgått till minst 5,5 (på en skala 1–7)	Mäts april, aug, dec inför Terial 1,2,3 NMI pulsmätning via & frankly.	
	Ekogas har en svarsfrekvens på &Frankly med 100 %	Mäts april, aug, dec inför Terial 1,2,3 NMI pulsmätning via & frankly.	
	Ekogas har minskat övertid med 10 % jämfört med 2022	Månatlig uppföljning, mäter i timmar.	
	Minskad sjukfrånvaron med 30 % jämfört med 2022	Tertial uppföljning och jmf sjukfrånvaro i % 2022/2023 Mäts april, aug, dec	
Miljöpåverkan från verksamheten ska minska med resurseffektiva metoder	I Forsbacka ska mängden förbrukad el per producerad kWh uppgraderad gas minska med 5 % jämfört med 2022. 10,82 kWh gas/kWh el hittills 2022 ger målvärde 11,36 kWh gas/kWh el. (Extrema väderförhållanden kan behöva beaktas vid rapportering.)	Antal kWh uppgraderad gas i förhållande till förbrukad el.	
Miljöpåverkan från verksamheten ska minska med resurseffektiva metoder	Det ska genomföras 5 åtgärder under 2023 som bidrar till att Ekogas miljöpåverkan minskar	Antal åtgärder som minskar vår miljöpåverkan	
Ständigt utveckla verksamheten och möta framtida utmaningar och	Utreda om det finns möjlighet att producera el för eget behov som ett alternativ till att fackla rågas då uppgradering står på grund av underhåll eller stopp.	Genomförd aktivitet	

möjligheter i riktning mot vår vision	Utreda om det finns möjlighet att producera el för eget behov genom att etablera solceller på anläggningen.		
	Etablera en ny värmepanna driven med annat bränsle än gas för att kunna erbjuda marknaden ytterligare 4 GWh gas.	Genomförd aktivitet	
	Vi har gjort en förstudie under 2023 för att se över möjligheterna att sälja flytande gas i framtiden	Genomförd aktivitet	
	Vi har gjort en utredning under första halvåret 2023 för att se över om det finns möjlighet att behandla hela GÅ:s insamlade årsvolym fettslam	Genomförd aktivitet	